

Ministru prezidenta Māra Kučinska vadītās Valdības rīcības plāna kopsavilkums

Māra Kučinska vadītās valdības pirmo 100 dienu laikā, sadarbojoties visām ministrijām, ir izstrādāts uzņemts Valdības rīcības plāns, kurā norādīti uzdevumi, kas īstenojami izvirzīto mērķu – tautsaimniecības attīstība, reformas izglītības un veselības aprūpes sistēmā, kā arī drošības situācijas uzlabošana un nacionālās identitātes veicināšana – sasniegšanai.

Katram no uzdevumiem ir norādīts termiņš, līdz kuram tas jāīsteno, kā arī atbildīgā institūcija.

M. Kučinskis norāda, ka Latvijas bizness strādā atvērto globālos tirgos un to būtiski ietekmē norises ārējā vidē – ekonomiskā attīstība galvenajās tirdzniecības partnervalstīs, situācija potenciāli jaunos sadarbības tirgos, ģeopolitisko situāciju reģionā u.c. Taču vienlaikus ir virkne gadiem neatrisinātu iekšēju problēmu. Valstij no savas puses jālikvidē šķēršļi un jāradā iespējas straujākai uzņēmējdarbības attīstībai. Esošo situāciju pasliktina arī vairāki institucionālie un ekonomiskie traucējumi. Latvijas gadījumā izteiktākie ir lielais ēnu ekonomikas īpatsvars (23,6% no IKP) un nekvalitatīvie publiskie pakalpojumi, tai skaitā neefektīva tieslietu sistēma.

Latvijā nodokļu ieņēmumi 2015.gadā bija 28% no IKP, bet vidēji ES valstīs šis rādītājs ir gandrīz 40%. Atbilstoši ieņēmumiem – arī Latvijas izdevumi galvenajos posteņos ir vieni no zemākajiem ES. Valsts galapatēriņa izdevumi jeb sabiedriskais patēriņš, kas ietver valsts pārvaldi, izglītību, veselību, aizsardzību, ceļu uzturēšanu, policiju, armiju u.tml., Latvijai ir tikai 18% līmenī no IKP, kamēr vidēji ES valstīs izdevumi pārsniedz 21% no IKP. Tas nozīmē, ka mūsu sabiedrisko pakalpojumu apjoms un kvalitāte ir salīdzinoši zema. Vienīgais postenis, kas Latvijai ir relatīvi augsts, ir publiskās investīcijas. Tās veido 4,4% no IKP, taču tā nav Latvijas nopelnītā nauda, bet gan ES piešķirtie fondi.

Atskaitot no kopējā nodokļu ievākuma izdevumus sabiedriskajam patēriņam, valsts investīcijām un vecuma pensijām, veidojas iztrūkums (-0,8% no IKP). Vairākām citām valstīm šī starpība ir pozitīva, piemēram vidēji ES valstīs – 5,2%, Igaunijā – 2,7%, Lietuvā – 2,4%. Tādējādi pārējie izdevumi, kas saistīti ar sociāliem pakalpojumiem, dažādiem grantiem un subsīdijām uzņēmējiem, zinātniekiem, kultūrai u.tml., Latvijai jāsedz no citiem ienākumiem un aizņemtiem līdzekļiem

“Jau laicīgi ir jādomā arī par situāciju, kas veidosies pēc 2020.gada, kad samazināsies ES fondu finansējums un var samazināties arī citu nenodokļu ieņēmumu daļa budžetā. Tāpēc būtiski ir palielināt nodokļu ieņēmumu īpatsvaru (primāri caur iekasējamību) ekonomikā. Lielais ēnu ekonomikas īpatsvars veicina nevienlīdzīgu konkurenci, izkropļo tirgu, negatīvi ietekmē arī nodokļu iekasēšanu. Mazāki budžeta ieņēmumi nozīmē mazākus resursus valsts rīcībā, ko būtu iespējams izmantot dažādu pamatfunkciju papildus finansēšanai – izglītībai, veselības aprūpei, autoceļu uzturēšanai, drošībai,” norāda M. Kučinskis.

Tāpat Ministru prezidents akcentē, ka Latvijas jauno konkurētspējas priekšrocību veidošana ir saistīta ar tehnoloģiskiem uzlabojumiem, kas prasa inovācijas un investīcijas - resursu efektīvu piesaisti un pārdali, kam nepieciešama ekonomisko subjektu uzvedības maiņa. Ir nepieciešama efektīva struktūrpolitika un saskaņota atbildīgo institūciju darbība, vienojoties par prioritātēm, kuru izpildē katrai iesaistītajai ministrijai ir noteikti savi uzdevumi.

- 1. Straujāka tautsaimniecības izaugsme – vidējā termiņā (no 2018.g) panākts sabalansēts IKP pieaugums 5% robežās ik gadu.**

Ekonomikas izaugsmei ir jābūt sabalansētai, tai ir jābalstās uz iekšējo resursu pārdali par labu augstākas pievienotās vērtības produktu attīstībai un kvalitatīvi jāizmanto ārējie resursi – ES fondi. Vienlaikus būtisks

priekšnosacījums ir ekselenta biznesa vide, jo pasaulē aizvien pieaug ražošanas faktoru un kapitāla mobilitāte. Tas nozīmē, ka pieaug konkurence par kvalificēta darbaspēka un investīciju piesaisti.

Strukturālā transformācija ir process, kas zināmā mērā iepriekš ir noteikts - tas balstās esošās tautsaimniecības struktūrā, tādējādi katrai no esošajām tautsaimniecības nozarēm ir nepieciešami savi specifiski transformācijas stimuli. Transformācijas izaicinājumi maina tradicionālo biznesa modeli, kā pamatā jābūt pašu uzņēmēju vismaz vidēja termiņa biznesa stratēģijai un tam jābalstās ekselentā biznesa vidē, kuru veido likumdošana un laikmetam atbilstošas valsts un pašvaldību institūcijas.

1.1. Uzņēmējdarbības vides ekselence – 2018.gadā Latvija ir *Doing Business* reitinga TOP-20 un Globālā konkurētspējas indeksa TOP-40, t.sk. panākts uzlabojums tādā novērtējumā kā tiesiskā regulējuma efektivitāte strīdu risināšanā (LV – 112 vieta, EE – 39.vieta)

- Pašvaldību stimuli uzņēmējdarbībai – jāizstrādā konceptuāls piedāvājums par plašākām iespējām sniegt atbalstu uzņēmējiem (iniciatīvas likumdošanas grozījumiem, piem., atbalsta iespējas kritiskās uzņēmējdarbības infrastruktūrai – autoceļu, gāzes, elektroenerģijas u.c. pieejamībai, noteikti labumi (mantas nodošana, noma, investīcijas infrastruktūrā) apmaiņā pret jaunradītām darbavietām/investīcijām, nodokļu ieņēmumu pārdale starp valsti un pašvaldību (UIN, IIN), iespēja par reālo tirgus cenu atsavināt privātos īpašumus, kas atrodas rūpnieciskajās teritorijās, taču noteiktu laiku nav izmantoti saimnieciskajai darbībai u.c.).
 - Sagatavoti priekšlikumi normatīvo aktu uzlabojumiem – 31.12.2016. (VARAM, FM, EM)
 - Izvērtēta iespēja atjaunot valsts budžeta mērķdotāciju pašvaldībām uzņēmējdarbības atbalstam, novirzot ne mazāk kā 3% no ikgadējiem UIN ieņēmumiem (~ 10 milj. euro). – 31.12.2016. (VARAM, FM, EM)
- Valsts informācijas sistēmu (publisko pakalpojumu) savstarpējā integrācija un moderni pakalpojumi - datu pieejamības un atkalizmantošanas situācijas audits valsts un pašvaldību iestādēs un uzņēmumos - sastādot rīcības programmu to atrisināšanai. Atvērto datu portāla izveide, oficiālās elektroniskās adreses ieviešana, publisko pakalpojumu elektroniskās piegādes pilnveidošana. Dažādu publisko pakalpojumu (sabiedriskais transports, eID, publiskie reģistri u.c.) konceptuāli vienota risinājuma izstrāde, nodrošinot efektīvu publisko pakalpojumu patērētājam.
 - Izveidota oficiālā elektroniskā adrese, sasniedzot 1 miljonu uz e-adresi nosūtīto dokumentu apjomu – 30.10.2018. (VARAM)
 - Izveidots atvērto datu portāls, sniedzot iespēju izmantot publiskās pārvaldes atvērtos datus jaunu pakalpojumu radīšanai – 30.10.2018. (VARAM)
 - Paaugstināta valsts informācijas sistēmu sadarbība (elektroniskās piegādes platformas, datu izplatīšanas platformas u.c.) – 30.10.2018. (VARAM)
 - Portālā *latvija.lv* reģistrējušās 650 000 personas un 35% iedzīvotāju to izmantos valsts pakalpojumu saņemšanai – 30.10.2018. (VARAM)
- Tiesu caurspīdīga un efektīva darbība - ieviesta tiesu teritoriju reforma, kas sevī ietver spēcīgākas tiesas, labāk nodrošinot tiesnešu specializāciju un nejausības principu, izlīdzinot tiesnešu noslodzi, samazinot lietu izskatīšanas ilgumu un ceļot tiesu kompetenci un sabiedrības uzticību tiesu darbības profesionalitātei un neatkarībai. Nodrošināta maksātnespējas procesa regulējuma pilnveide, kura ietver maksātnespējas procesa administratoru profesijas reformu, tādējādi paaugstinot aktīvu atgriešanās ātrumu tautsaimniecībā, uzlabota kreditoru interešu aizsardzība un nodrošināts līdzsvars starp maksātnespējīgo personu un kreditoru prasību apmierināšanu.

- Definēti maksātspējas politikā sagaidāmie rezultāti un valsts loma maksātspējas uzraudzībā, identificēti pasākumi procesa pilnveidošanai – 31.08.2016. (TM)
 - Izvērtēti iespējamie rīcības varianti advokātu procesa ieviešanai civillietās, izstrādāti nepieciešamie grozījumi normatīvajos aktos - 31.08.2017. (TM)
 - Izveidots sabiedrībai lietderīgs tiesas procesa modelis, kas nodrošina kvalitatīvāku, ātrāku un efektīvāku strīda risinājumu (*Viena tiesu apgabala ietvaros tiek apvienotas vairāku tiesu teritorijas, juridiski izveidojot vienu lielāku tiesu. Reorganizācija nozīmē tiesu un to sastāvā esošo zemesgrāmatu nodaļu reformu organizatoriskā līmenī: tiesu vada viens tiesas priekšsēdētājs, tajā ir vienota lietu sadales sistēma un tiesnešu slodžu izlīdzināšana notiek pēc vienota principa*) – 30.10.2018. (TM)
- Kompensācijas darījumu (Off-set) koncepta tālāka izstrāde un ieviešana sadarbībā ar uzņēmējiem un pētniecības institūcijām, palielināt izlaides apjomus produktu ražošanai ar augstu pievienoto vērtību (militāro; sadzīves; pārtikas, IT u.c. nozaru produkti), realizējot tos dažādos kolektīvās aizsardzības sistēmas ietvaros.
- Izstrādāta nacionālās aizsardzības un drošības industrijas atbalsta politika (t.sk. precizēta normatīvā bāze uzņēmēju pieejas nodrošināšanai NBS infrastruktūrai un materiāltehniskajiem līdzekļiem produkcijas testēšanas nolūkos un skaidri definēti NBS prioritāri nepieciešamie pētniecības virzieni un kārtība, kādā pētniecības iestādes saņem atbalstu attiecīgo projektu realizācijai) – 31.12.2016. (AizM)
 - Iekļauta prasība piesaistīt vietējos apakšuzņēmējus lielo līgumu (sākot no 3 milj. euro) izpildē – 30.10.2018. (AizM)
- *Efektīva valsts aktīvu pārvaldība un izmantošana* - izveidots caurspīdīgs un efektīvs valsts īpašumā esošo aktīvu pārvaldības modelis, panākot privātajam sektoram līdzvērtīga kapitāla atdevi valsts kapitālsabiedrībās un šo aktīvu iesaiste tautsaimniecības straujākas izaugsmes nodrošināšanā. Valsts kapitālsabiedrību konsolidētā pašu kapitāla atdevē diversificēta nozaru griezumā, samērojot ar privātā sektora rādītājiem attiecīgajās nozarēs. Veikta publiskā sektora īpašumā esošo nekustamo īpašumu inventarizācija, sagatavojot piedāvājumu tālākai rīcībai. Vienlaikus izstrādāta ekonomiski nozīmīgāko zemes dzīļu resursu (metālu rūdas, ogļūdeņraži, nemetāliskie derīgie izrakteņi, kūdra, sapropelis, smilts–grants u.c.) izmantošanas stratēģija un tiesiskais regulējums, kurš rada privātā sektora efektīvu un ilgtspējīgu iesaisti šo minierālrесursu ekonomiskai izmantošanai.
- Apstiprinātas vidēja termiņa darbības stratēģijas ar nefinanšu un finanšu mērķiem visām valsts kapitālsabiedrībām un valsts izšķirošajā ietekmē esošajām kapitālsabiedrībām – 31.12.2016. (PKC)
 - Izveidotas profesionālas padomes lielākajās valsts kapitālsabiedrībās – 31.12.2016. (PKC)
 - Samazināts valsts īpašumā esošo nekustamo īpašumu, kas netiek izmantots valsts pārvaldes funkciju nodrošināšanai, skaits – 31.12.2017. (FM, VNĪ)
 - Noteikta zemes dzīļu izmantošanas stratēģija, sagatavots zemes dzīļu izmantošanas regulējums un uzsākta ģeoloģiskās informācijas digitalizēšana, nodrošinot tās pieejamību sabiedrībai – 30.10.2018. (VARAM)
 - Izstrādāta Bioekonomikas stratēģija, kura ir koordinēta ar ES fondu finansējumu P&A un uzņēmējdarbības atbalsta instrumentiem – 30.06.2017.
- Zaļā iepirkuma komponentes tālāka attīstība – vietējā pašpatēriņa/pieprasījuma (gan pārtikas, gan koksnes) nodrošināšanai (izglītības, iekšlietu, aizsardzības, valsts/pašvaldību pasūtījumos, t.sk. būvniecības objektos u.c. nozarēs) kopējās sistēmas (t.sk. normatīvu un atbalsta instrumentu) izvērtējums, efektīvizējot (palielināta

izlaide no LIZ un meža zemes 1ha kā arī uzlabotas pārdošanas iespējas) dabas resursu nonākšanu tirgū (gan vietējā, gan eksporta) caur kooperatīvajām sabiedrībām.

- Noteikta obligāta zaļā publiskā iepirkuma piemērošana vairākām grupām (biroja papīrs, biroja tehnika, datortehnika, pārtika un ēdināšana, kā arī tīrīšanas līdzekļi un pakalpojumi), lai 2017.gadā zaļais iepirkums sasniegtu 30% finansiālā izteiksmē no kopējā valsts un pašvaldību iestāžu veikto iepirkumu apjoma – 31.12.2016. (VARAM)
- Nodrošināta zaļā publiskā iepirkuma prasību ievērošanas kontrole pārtikas un ēdināšanas iepirkumos – 30.10.2018. (ZM)

1.2. Latvijas stratēģisko investīciju projektu "portfelis - izstrādāta investīciju piesaistes stratēģija – konkrētās nozarēs, nosakot pasākumus konkrētiem mērķreģioniem. Izveidots institucionāls sadarbības modelis (izejot no nozares specifikas) sadarbībai (t.sk. projektu apkalpošanai projekta identificēšanas un realizācijas ciklā) ar stratēģiskiem (CAPEX >50 milj. euro) ārvalstu investoriem. Kopā ar uzņēmēju organizācijām noteikts reālistisks no katra definētā mērķa reģiona piesaistāmo investīciju apjoms vidējam termiņam (t.sk. identificējot prioritārās nozares). Stratēģisko investīciju projektu virzīšanai/lobēšanai efektīvizēts funkcionējošo ārējo ekonomisko dienestu darbs, virzot/piesaistot konkrētus projektus.

- Izveidots vienots starptautiski konkurētspējīgu 7 lielo investīciju projektu portfelis potenciālajiem investoriem – 30.10.2018. (EM, VARAM, SM, FM u.c.)
- Sagatavoti un regulāri aktualizēti pašvaldību piedāvājumi potenciālajiem investoriem – 31.12.2017. (EM, LIAA, FM, LPS u.c.)
- Izveidots investīciju projektu koordinācijas mehānisms un ministrijās noteikti atbildīgie pārstāvji par investīciju piesaisti – 30.11.2016. (EM, LIAA u.c.)

1.3. Finanšu un kapitāla tirgus ilgtspējīga attīstīšana - veikts Latvijas banku sistēmas darbības modeļa ilgtspējas novērtējums (īpašs fokuss – nerezidentus apkalpojošās bankas), identificējot finanšu sektorā pieprasītos ilgtspējīgos pakalpojumus (t.sk. jaunus pakalpojumus un nākotnes pakalpojumus – fintech, u.c.) un izvērtēta to sniegšanas iespēja caur Latvijas finanšu sektoru, t.sk. nosakot veicinošo un kavējošo faktoru kopumu sekmīgai sektora attīstībai nākotnē (t.sk. darbaspēka pieejamība, nodokļu sistēma u.c.) Izstrādāts Latvijas kā finanšu centra attīstības redzējums (Finanšu sektora attīstības plāna kontekstā) ar mērķi pozicionēt Latviju kā bāzi starptautisko finanšu pakalpojumu sniegšanai un inovatīvu finanšu pakalpojumu (t.sk. fintech) izstrādei. Vienlaikus jāparedz novērtējums par nepieciešamo darbaspēku (finansisti, grāmatveži, IT speciālisti u.c.), veicot novērtējumam atbilstošas izmaiņas izglītības programmu piedāvājumā.

- Izstrādāts Finanšu sektora attīstības plāns 2017.-2019.gadam – 31.12.2016. (FM)
- Izstrādāts plāns līdzekļu piesaistei no starptautiskajām finanšu institūcijām (piemēram, EIB, ZIB, EPAB) vai no finanšu tirgus, veicot obligāciju emisijas u.tml. – 30.06.2017. (FM, "Altum")

1.4. Līdzsvarota un paredzama nodokļu politika – 2018.gadā kopējais nodokļu apjoms tuvojās 30% un 2020.gadā iekasēto nodokļu apjoms sasniegs 1/3 no IKP.

Ilgspējīgas nodokļu sistēmas izveide – sagatavotot priekšlikumus vairākos virzienos, piem., veicot novērtējumu atvieglojumu sistēmai, iekasējamības uzlabošanai, un nodokļu sloga pārvešanai no darbaspēka uz ienākumiem no kapitāla un kapitāla pieauguma. Ņemot vērā, ka fiskālā ietekme no fizisko un juridisko personu atvieglojumiem sasniedz 2 mljrd. eiro gadā, kā arī progresivitātes un mērķtiecības

trūkumu atvieglojumu sistēmā, atvieglojumu sistēmas reforma potenciāli var būt svarīgs instruments, lai sasniegtu iekasēto nodokļu apjomu 1/3 apmērā no IKP un tādējādi nodrošinātu publisko pakalpojumu finansēšanu. Nodokļu sloga pārvešana no darbaspēka uz ienākumu no kapitāla un kapitāla pieauguma, uz patēriņu, uz nekustamo īpašumu un uz dabas resursu izmantošanu, kas ne tikai ir nodokļi, no kuru nomaksas ir grūtāk izvairīties, bet arī konkurētspējas veicināšanas un ienākumu nevienlīdzības mazināšanas rīks. Vienlaikus nodokļu sloga pārvešana ir jarealizē, neatstājot negatīvu ietekmi uz pašvaldību budžetiem.

- Izstrādātas vidēja termiņa valsts nodokļu politikas pamatnostādnes 2017.-2021.gadam – 31.12.2016. (FM)

1.5. Ēnu ekonomika un ekonomisko noziegumu apkarošana - samazināts ēnu ekonomikas īpatsvars valstī no 23,6% (2015) līdz 21% (2018)

Konkrētu rīcību/pasākumu realizēšana ēnu ekonomikas ierobežošanai - organizētās noziedzības apkarošana ēnu ekonomikas jomā (t.sk. VID pārveidošanu par institūciju, kas palīdz uzņēmējiem), kuru īstenošana sniegs lielāko ieguldījumu ēnu ekonomikas apkarošanā (IT risinājumi piedziņas procesa uzlabošanai, VID informēšana par aizdomīgiem darījumiem – informācijas sniedzēju loka paplašināšana, APK sodu palielināšana, starptautiskie informācijas apmaiņas projekti, viedkaršu ieviešana kases aparātos, reversā PVN piemērošana graudkopības nozarē, kā arī izvērtēta lietderība paplašināt reversā PVN maksāšanas kārtību arī uz citām riska nozarēs. Samērīgu sodu un prevencijas pasākumu īstenošana – mediācija nodokļu strīdu risināšanā, jomu identificēšana, kurās nepieciešams mainīt noteikto soda naudas apmēru vai aizstāt ar citiem ietekmēšanas līdzekļiem, izmaiņas aktīvā piedziņas perioda ilgumā. Pušu atbildības samērošana nodokļu maksātāju ķēdēs ieviešana - solidārās atbildības noteikšana būvniecības nozarē attiecībā uz nodokļu nomaksu, t.sk. nelegālās nodarbinātības mazināšana un pilna darba laika uzraudzība attiecīgajā nozarē.

- Īstenots valsts iestāžu un sociālo partneru darba plāns ēnu ekonomikas ierobežošanai – 30.10.2018. (FM, VID)
- Īstenots ikgadējais Tiesībaizsardzības iestāžu rīcības plāns, lai aktivizētu cīņu pret akcīzes preču nelikumīgu apriti Latvijā – 30.10.2018. (FM, VID)

2. Inovācija kā ekonomikas transformācijas priekšnoteikums - privātā sektora ieguldījums pētniecībā un attīstībā 2018.gadā sasniedz 47% no kopējiem ieguldījumiem valstī

Latvijā strādājošo uzņēmumu sasaiste ar zinātņi ir ļoti vāja – nodarbināto zinātnieku īpatsvars augsto un vidēji augsto tehnoloģiju ražošanas sektoros un zinātņu ietilpīgajos pakalpojumu sektoros Latvijā ir vien 1,6% (2014.gadā) no kopējā nodarbināto skaita salīdzinājumā ar 1,9% (2008.gadā), turpretim ES–28 valstu vidējais rādītājs¹ ir 5,7%. Šī tendence pēdējo piecu gadu laikā nav uzlabojusies, līdz ar to valsts izaicinājums ir rast efektīvākus paņēmienus (t.sk. nefinanšu stimulus), lai motivētu zinātniekus kopā ar uzņēmējiem meklēt risinājumus, kas ir komercializējami globālajā tirgū. Pašreizējais zems inovāciju sniegums liecina ne tikai par nepietiekamu valsts atbalstu, bet arī par uzņēmēju zemo pieprasījumu pēc inovācijām. Pašreiz uzņēmējus apmierina esošais ekonomikas līdzsvars. Lielais ēnu ekonomikas īpatsvars liecina, ka daudz vienkāršāk ir optimizēt nodokļus, nevis meklēt papildu peļņas iespējas, veicot inovācijas. Šāda situācija mazina resursu piesaistes un pārdales mehānismu efektīvu darbību (piemēram, valsts

¹ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/science-technology-innovation/data/main-tables>, 2016

budžets, investīciju stimulēšanas instrumenti, ES struktūrfondi u.c.), kas ir galvenais strukturālo pārmaiņu iekšējais ekonomiskais pamats.

- 2.1. Latvijas augstākās izglītības, pētniecības un inovācijas konkurētspējas platformas izveide, kuras ietvaros atbalstīt konkurētspējīgu inovatīvu produktu (preču un pakalpojumu) un procesu radīšanu/pilnveidošanu kā Latvijai tradicionālajās nozarēs un procesos, tā augsto un vidējo tehnoloģiju nozarēs. Platformas ietvaros tiks izstrādāti priekšlikumi cilvēkresursu (STEM studijas, doktoru un postdoktoru atbalsts, talantu noturēšana un piesaiste no ES un trešajām valstīm) attīstībai, motivācijas pasākumu izstrāde pētniekiem un biznesam (start up un lielajiem uzņēmumiem, tradicionālās un high tech nozarēs). Nodrošināta tehnoloģiskās infrastruktūras kartēšana un koncentrācija (t.sk. arī zinātniskā personāla koncentrācija) un vispārpieejamība (*Open access princips*) uzņēmēju un zinātnieku kopdarbības stimulēšanai. Mērķtiecīgi nodrošinot atbalstu zinātnisko projektu realizācijai starptautiskās zinātnes programmās (piem. Horizon 2020) jāpanāk progress zinātnes starptautiskai integrācijai un talantu piesaistei Latvijas uzņēmējdarbības videi.
- Izstrādāts zinātnes un inovāciju infrastruktūras un pētnieciskās darbības Latvijas Viedās specializācijas jomās ieguldījumu teritoriālais kartējums – 31.07.2016. (IZM)
 - Izveidots nacionālas nozīmes infrastruktūras objektu saraksts un programma tā uzturēšanai – 30.10.2018. (IZM)
 - Sadarbībā ar Starptautisko Rekonstrukcijas un attīstības banku veikts augstskolu iekšējās pārvaldības izvērtējums un akadēmiskā personāla attīstības novērtējums, ieviesta uz rezultātiem balstīta pārvaldība un finansēšana – 31.12.2017. (IZM)
 - Izstrādāti konceptuāli jauni nosacījumi un piešķirts papildu finansējums pētniecībai tautsaimniecības ražīguma un produktu vērtības palielināšanai atbilstoši Latvijas tautsaimniecības attīstības vajadzībām – 31.12.2017. (IZM)
 - Izstrādāts normatīvais regulējums speciāla vienkāršota nodokļu režīma ieviešanai uzņēmējdarbības uzsācējiem (*start-up*) un maziem un mikro uzņēmumiem ar mazu ikgadēju apgrozījumu – 31.08.2016. (EM)

Strukturālas izmaiņas vispārējās izglītības skolu tīklā - uzsākot īstenot 21.gs. atbilstošu izglītības saturu un radot izglītības resursu efektīvu un pārdomātu izmantošanu. 2018.gadā Latvijas pamatizglītības kvalitātes vērtējums (pēc Globālās konkurētspējas indeksa) ir strauji pietuvojies Igaunijas vērtējumam (2015.g. LV 31.vieta, EE – 11 vieta).

Lai nākotnē mazinātu iespējamās darba tirgus disproporcijas, problēmas ir jārisina kompleksi. Piemēram, ir grūti palielināt studējošo skaitu dabas zinātnēs un inženierzinātnēs, ja jau pamatizglītībā un vidējā izglītībā skolēniem ir vājas zināšanas un maza interese par eksaktajiem mācību priekšmetiem. Ir nepieciešami uzlabojumi izglītības sistēmā kopumā, tostarp attīstot radošo domāšanu, kā arī interesi un kompetenci par eksaktajiem un dabaszinātņu mācību priekšmetiem visos izglītības līmeņos.

Saglabājot Latvijā skolas ar mazu skolēnu skaitu, samazinās iespējas nodrošināt skolotājiem konkurētspējīgas algas un kvalitatīvus mācībspēkus mazajās skolās. Izglītības sistēmas efektivitātes palielināšanas viens no veidiem ir skolu tīkla konsolidācija, ar mērķi intensīvāk izmantot augsti kvalificētus pedagogus. No nākotnes perspektīvas viedokļa bērniem pareizāk būtu doties uz skolām, kas spēj dot labākas zināšanas. Valsts uzdevumus būtu nodrošināt viņiem šādas iespējas.

- 2.2. *Vispārējās izglītības skolu tīkla transformācija* - kompleksa pieeja reformas veikšanai, nodrošinot kvalitatīvu vispārējās izglītības iestāžu tīklu un izglītojamo telpiskās mobilitātes (izglītības iestādes fizisku pieejamību) kompleksu risinājumu. Ir jāveic optimālā izglītības iestāžu tīkla telpisks kartējums, kura pamatā kā galvenais mērķis ir skolēna izglītības kvalitāte, vienlaikus nosakot vienotus skolu tīkla izveides kritērijus un atbalsta un motivācijas pasākumus gan pedagogiem (kompensācijas mehānisma izveide), gan pašvaldībām (saistībā ar savstarpējiem norēķiniem), gan arī bērnu vecākiem (mobilitātes kontekstā) nodrošināšana.

2.3. *Izglītības kvalitāte un talantu selekcija* – izstrādājot jaunu izglītības standartu, kas balstīts uz kompetenču pieeju, centralizēto eksāmenu ieviešanu (matemātika, fizika, ķīmija, bioloģija, latviešu valoda) kā arī izstrādājot pasākumus visaptverošai skolēnu - talantu selekcijai visās skolās (plaša spektra interešu izglītības pieejamība ar 5. klasi, mobilās demonstrāciju/praktiskās laboratorijas u.c.) Ir jānodrošina komplekss risinājumu kopums pedagogu un izglītojamo motivācijas un prasmju paaugstināšanai.

Svarīgākās strukturālās reformas izglītības piedāvājumā:

- ✓ *pamatizglītībā un vidējā izglītībā jāstiprina eksakto un dabas zinību apguves kvalitāti;*
- ✓ *profesionālās izglītības pievilcība un kvalitāte, t.sk. darba vidē balstītu mācību ieviešana (vienlaikus izmantojot PIKC infrastruktūru nodarbināto un bezdarbnieku kvalifikācijas celšanai);*
- ✓ *pieaugušo izglītības piedāvājuma attīstība - jāveido uz darba devēju vajadzībām balstītu pieaugušo izglītības sistēmu ar skaidru finansēšanas modeli.*

- Pilnveidots normatīvais regulējums par valsts budžeta mērķdotāciju pašvaldību vispārējās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai, nosakot izglītības pakāpju finansēšanas koeficientus un finansējuma sadales principus, kā arī modificējot pašvaldību savstarpējo norēķinu sistēmu, lai nodrošinātu, ka sākumskolas izglītību iegūst iespējami tuvu dzīvesvietai, pamatizglītību un vidējo izglītību konkurētspējīgā izglītības iestādē – 30.10.2018. (IZM)
- Izstrādāts risinājums to skolu, kuras varētu skart likvidācija vai reorganizācija, pedagogu atbalstam darba zaudēšanas gadījumos vecumā no 60 līdz 63 gadiem – 30.10.2018. (IZM)
- Izstrādāts saturs centralizētajiem eksāmeņiem fizikā, ķīmijā un dabaszinībās atbilstoši jaunajiem mācību priekšmetu standartiem – 31.12.2017. (IZM)
- Pilnveidots un aprobēts vispārējās izglītības saturs kompetenču pieejā un uzsākta tā ieviešana pirmsskolā un pamatizglītībā – 30.10.2018. (IZM)
- Veikta profesionālās izglītības satura reforma – 31.12.2017. (IZM)
- Izveidota normatīvā bāze un uzsākts atbalsts dalībai darba vidē balstītās mācībās un mācību praksē uzņēmumā – 30.10.2018. (IZM)
- Izveidota uz darba devēju vajadzībām balstīta pieaugušo izglītības sistēma, sniegts atbalsts nodarbināto ar zemu izglītības līmeni kompetenču pilnveidošanai, kā arī noteikti atbalsta pasākumi darba devējiem darbinieku papildu izglītošanā – 30.10.2018. (IZM)

3. *Reforma veselības aprūpes sistēmā – visiem Latvijas iedzīvotājiem vienlīdzīgi pieejami no valsts budžeta līdzekļiem apmaksāti kvalitatīvi veselības aprūpes pakalpojumi. Potenciāli zaudēto dzīves gadu samazināšanas mērķa sasniegšanas trajektorija (PZDG uz 100 tūkst. iedzīvotāju (vecumā līdz 64 gadiem ieskaitot) no 5789 (2014) līdz 5300 (2020)).*

Veselība ir priekšnoteikums aktīvai un ražīgai profesionālajai dzīvei, dzīves kvalitātei un līdzdalībai sabiedrībā, un ieguldījums veselībā ir uzskatāms par investīciju sabiedrības attīstībā. Veseliem un aktīviem iedzīvotājiem ir nozīmīga loma ekonomikas ražīguma un valsts konkurētspējas sekmēšanā.

3.1. *Veselības pakalpojumu finansējuma un pieejamības pārskatīšana.* Definēts veselības aprūpes pakalpojumu apjoms (veselības pakalpojumu grozs), kurus valsts nodrošina atbilstoši pieejamajiem budžeta līdzekļiem. Pakalpojumu groza definēšanas ietvaros, pārskatīti veselības aprūpes pakalpojumu tarifi, gan to ekonomiski pamatotā vērtība, gan to vērtība atbilstoši pieejamajiem valsts budžeta līdzekļiem primārai un sekundārai veselības aprūpei, un tos sasaistot ar DGR (diagnozes balstīta) apmaksas sistēmu. Kvalitatīva veselības pakalpojuma nodrošināšanai tiks pārskatīta veselības aprūpes cilvēkresursu

pieejamība, izstrādājot samaksas modeli, to īstenojot pakāpeniski. Rezydentūras vietu skaita palielināšana, lai nodrošinātu ārstniecības iestāžu pieprasījumu pēc speciālistiem.

- 3.2. *Jauna veselības finansēšanas modeļa izstrāde.* Sagatavots konceptuāls priekšlikums par jaunu veselības finansēšanas modeli, piedāvājot vairākus iespējamus scenārijus finansējuma avotiem (ietverot apdrošināšanas komponenti). 2017.gadā paredzēts aprobēt izvēlēto veselības finansēšanas modeli un ieviešot to 2018.g., nodrošinot ilgtspējīgu un stabilu finansējumu (proporciju no IKP) kvalitatīvam un pieejamam veselības aprūpes pakalpojumam.
- 3.3. *Veselības sistēmas un pakalpojumu sniedzēju struktūras pārskatīšana.* Izstrādāts veselības pakalpojumu sniedzēju kartējums ("masterplāns"), nosakot reģionālo, lokālo un citu līmeņu ārstniecības iestāžu sniegto pakalpojumu klāstu un pieejamību, ņemot vērā ārstniecības pakalpojuma sniegšanas sarežģītību un pārskatīts atbildības sadalījums par veselības pakalpojumu plānošanas funkciju nodrošināšanu starp Veselības ministriju un Nacionālo veselības dienestu.
- 3.4. *E- veselības sistēmas izveide un attīstība.* Izveidots e-veselības portāls, uzsākot e-receptes un darbnespējas lapas obligāto lietošanu sākot ar 01.12.2016. E-veselības sistēmas attīstība, paredzot personas elektronisko identifikāciju pakalpojumu saņemšanai ("nauda seko identificētam pacientam"), optimizējot veselības nozares datu centralizētu pārvaldību, reģistru pilnveidošanu.

- Noteikts "veselības pakalpojuma grozs" atbilstoši pieejamajam valsts budžeta finansējumam un izstrādāts priekšlikums rindu mazināšanai, paredzot papildus finansējumu 2017.gadā noteiktiem pakalpojumiem (bērniem, onkoloģijas pacientiem, u.c.) – 30.07.2016. (VM)
- Sagatavots ārstniecības personu darba samaksas modelis un aprēķināts nepieciešamais finansējums 2017.-2022.g. – 01.09.2016. (VM)
- Izstrādātas veselības aprūpes tīklu vadlīnijas un vienota kvalitātes nodrošināšanas sistēma prioritārajās veselības aprūpes jomās (sirds un asinsvadu, onkoloģijas, perinatālā un neonatālā perioda un garīgās veselības), uzsākta to ieviešana – 31.12.2016. (VM)
- Izstrādāts veselības pakalpojumu sniedzēju kartējums ("māsterplāns"), nosakot reģionālo, lokālo u.c. līmeņu ārstniecības iestāžu sniegto pakalpojumu klāstu – 31.12.2016. (VM)
- Uzsākta vienotās veselības nozares informācijas sistēmas darbība – 31.12.2016. (VM)
- Izstrādāts jauns veselības aprūpes finansēšanas modelis, tai skaitā veicinot līdzekļu piesaisti no ārvalstu norēķiniem par sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem, un veikta tā aprobācija – 31.12.2017. (VM)